

Gotland – 2010

Bygga broar mellan Gotland och Polen

Historien om två brobyggare, en svensk och en polack
Här om dagen har Svensk- Polska föreningen på Gotland haft årsmötet på Almedalsbiblioteket i Visby. Teman för årsmötet var som det brukar vara "Bygga broar mellan Gotland och Polen" och först hade vi själva årsmötet, sedan inbjuden gäst från Landskrona – Tor Johanson föreläste om sin nyskrivna bok "80 år och några till om och kring Svensk-polska samfundet".

Han föreläste också på f.m. för elever på Högbyskolan som deltar i ett projekt under parollen "Tolerans". (flera bilder finns på: <http://b-laget.spaces.live.com/>).

Under årsmötet serverades goda polska ost- och äppelkakor med kaffe till den ljuvlig föreläsning som handlat bl.a. om svenskarnas hjälpinsatser till Polen under 1980-talet t.ex. om humanitära hjälpen till Solidaritet och t.ex. sången om Warszawa av "den sjungande bonden" Bertil Boo som bidrog med återuppbyggandet av nästan totalt ned bombad Warszawa.

Tor Johanson framförde från Svensk-Polska Samfundets sida ”...ett varmt tack till Gotlandsföreningen för den verkligt stora insats föreningen gör i brobyggandet. Inte minst betyder den verksamhet med skol- och studieresor till Polen.”

Här nedan kan du läsa om riktiga brobyggare under historiens gång., en svensk och en polack som ordföranden Maciej Onoszko i föreningen berättat om under kvällen.

Den var den 3 maj 1791 då den nya konstitutionen antogs i Polen. Den nya polska konstitutionen kom av många att betraktas som den mest demokratiska i världen, till och med mer demokratisk än den amerikanska som tillkommit några år tidigare.

Jag skulle vilja nämna två människoöden som levt under tiden då Polen inte fanns som visar på goda exempel på brobygge mellan Sverige och Polen.

Samuel Linde (1771–1847) och en polsk student som flydde till Sverige 1864 vars namn kommer jag avslöja inom kort.

Tack vare Linde blev den polska konstitutionen känd utomlands. Han var född i Torun. Hans far var låssmed och hade utvandrat från Sverige till Kopernikus hemstad med Anna Vasa (Sigismund Wasas syster) som är begravd där. Som 23-åring översatte Samuel Linde den polska konstitutionen till tyska och den fick därigenom en snabb internationell spridning. Han var också författare av den första polska ordboken. Efter

bara två år med den nya konstitutionen, invaderades och upplöstes Polen. Det glupska Ryssland kapade åt sig den största biten. Det handskrivna originalet av konstitutionen blev ryskt krigsbyte och förvarades på museet i Kreml i Moskva. För de frihetstörstande polackerna, skulle det vara av stor symbolisk betydelse om konstitutionen kunde stjälas och återbördas. Åren 1830 och 1848 slog den ryska ockupationsmakten ned polackernas revoltförsök. Den polske studenten försökte 1861 stjäla det handskrivna originalet från Kreml. Han upptäcktes och tvingades fly. Han kom 1864 till Sverige för att aldrig mer kunna återse sitt ockuperade hemland. Jag tror att nästan alla svenskar känner hans namn. Vem kan det vara???

Svar: Henrik Bukowski, skaparen av Sveriges äldsta auktionsfirma i konst och antikviteter.

Du som har ett intresse för Polen och vill vara med och bygga kulturella, ekonomiska och politiska "broar" mellan oss gotlänningar och polacker är välkommen i föreningen. <http://svensk-polska.spaces.live.com/>

Maciej Onoszko

Pris till en högstadieskola på Gotland för Förintelsearbete

27 januari högtidlighålls Förintelsens minnesdag. En gotländsk högstadieskola i Hemse tilldelades Emerichfondens 27 januari-pris för sitt arbete att hålla Förintelsens minne levande. Priset delas ut till en skola varje år. För första gången är det en gotländsk skola som får priset: 10 000 kronor, diplom och en glasstaty av Emerich Roth med Emerichfondens. Emerich Roth var själv i Auschwitz. Högbyskolan belönas för att man årligen tar elever på en resa till förintelselägret Auschwitz i södra Polen då Svensk-polska föreningen stödjer detta projekt på olika sätt.

<http://www.helagotland.se/nyheter/artikel.aspx?articleid=5761574>